

1989: Z dopisů psaných přes železnou oponu

ÚRYVKY Z MATERIÁLŮ, KTERÉ SESBÍRAL REŽISÉR FILMU

Úryvky z materiálů, které sesbíral režisér filmu 1989: Z dopisů psaných přes železnou oponu Karel Strachota s lidmi, kteří měli s emigrací vlastní zkušenost.

Moje matka mě ještě zkusila přemluvit, šli jsme na nejkrásnější místa a ona povídá: „Ještě si to rozmysli, můžeš bez toho žít?“ Já jsem řekl: „Možná, že nemůžu, ale žít tady taky nemůžu.“

O půlnoci jsme vyrazili.

Dcera byla malá, chodila na základní školu, měla tam kamarádky... Jeli jsme už na letiště a ona se postavila a říká: „Já nikam nejedu!“ Marné nějaké vysvětlování, co tam bude pěkného, že pozná nové lidi... Šílený!

Už jsem toho měl v Československu plné zuby.

Vlak vlastně projížděl tunelem z ostatních drátů, aby tam někdo nenaskočil. A já jsem opouštěl svoji rodnou zemi tím, že jsem vyjížděl z tunelu ostatního drátu.

Potřeboval jsem pro svou práci nějaké objektivní měřítko, nějaké nesporné sudidlo.

A takové nefalšované, často surové sudidlo může člověk nalézt jenom v otevřené společnosti.

Já jsem neodešel v tom roce 1968, já jsem byl odejit.

Doma je maminka, která mě má bezvýhradně ráda. Znamená to odloučení na dlouhou dobu, a když politická situace v Československu bude hodně špatná, tak kdo ví, jak to postihne všechny doma.

Absolutní ztráta naděje, alespoň v minulosti tu byla – ztráta naděje, že se doma něco zlepší a skutečně zlepší.

Tady vás přijmou s otevřenou náručí. Teprve až když je zklamete, máte u nich vyřízeno.

Moje první Vánoce, to byla katastrofa. Protože nemáš nic, všechno, co jsem měl, jsem strčil do jednoho báglu. No a pak kam máš jít o Vánocích.

To bylo něco takového jako ve snu. Jak se lidi k sobě chovají. To byl šok. Když jde člověk do krámu, tak tam není většinou nasraná prodavačka, což bylo za komančů úplně běžný.

Kamkoliv jsem přišel, tak mi vyšli obrovsky vstříc.

Rackové jsou pro mne symbolem svobody, která v mé nové zemi je ještě stále zdarma jako vzduch do pneumatik, promenádní koncerty a míle mořských pláží. (Dagmar Šimková)

Pro každého citlivého patriota je exil někdy horší než vězení, protože všechno doma ztratíte a opustíte.

Ten pojem vlast se za určitých okolností stane takovým prázdným slovem. Pro mě je vlast tam, kde mohu žít svobodně, slušně, tam, kde není důstojnost člověka na každém kroku pošlapávána.

Dobré země jsou ty, kam se lidé uchylují ze strachu, z bídy nebo zoufalství, a špatné země jsou ty, odkud se z těchto důvodů utíkají. A lítost mě chytá, když pomyslím, že po celou mou dospělost se z mé země utíkají, přes dráty nebo s Čedokem.

Ztráta rodičů je vždy hrozná věc, v cizí zemi je to něco, co Tě pronásleduje jako noční můra, úděs z osamělosti a ztráty jakoby celé minulosti.

Je hrůza mít domovem zemi, která učinila emigraci masovým zjevem.